

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยวัฒนธรรมโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การหาคุณภาพเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล
7. กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์
8. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ บุคลากรโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 128 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 แบบ

1. แบบสอบถามที่รวบรวมข้อมูลจากบุคลากร ของโรงเรียน สาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา รายละเอียดของแบบสอบถามในแต่ละรายการมีดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพที่เป็นอยู่ของวัฒนธรรมโรงเรียน และสภาพที่ควรจะเป็นของวัฒนธรรมโรงเรียน โดยใช้แนวทางซึ่งแปลและเรียบเรียงโดย รองศาสตราจารย์ ดร. ประชุม รอดประเสริฐ เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล มีทั้งหมด 10 ด้าน คือ ด้านวัตถุประสงค์ของโรงเรียน (School Purpose) ด้านการให้อำนาจ (Empowerment) ด้านการตัดสินใจ (Decision Making) ด้านความรู้สึกเป็นกลุ่ม (Sense of Community) ด้านความเชื่อถือ (Trust) ด้านคุณภาพ (Quality) ด้านการยอมรับนับถือ (Recognition) ด้านความเอื้ออาทร (Caring) ด้านความมีเกียรติศักดิ์ศรี (Integrity) และด้านความหลากหลาย (Diversity)

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามวัดวัฒนธรรมโรงเรียนของ แพทเตอร์สัน (Patterson, 1986, pp. 50–51) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งประกอบด้วย วรรณิการวัดวัฒนธรรมโรงเรียน 10 ด้าน จำนวน 30 ข้อ ดังนี้

ด้านที่ 1 เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของโรงเรียน (School Purpose) มีจำนวน 3 ข้อ

ด้านที่ 2 เกี่ยวกับการให้อำนาจ (Empowerment) มีจำนวน 4 ข้อ

ด้านที่ 3 เกี่ยวกับการตัดสินใจ (Decision Making) มีจำนวน 3 ข้อ

ด้านที่ 4 เกี่ยวกับความรู้สึกเป็นกลุ่ม (Sense of Community) มีจำนวน 3 ข้อ

ด้านที่ 5 เกี่ยวกับความเชื่อถือ (Trust) มีจำนวน 2 ข้อ

ด้านที่ 6 เกี่ยวกับคุณภาพ (Quality) มีจำนวน 3 ข้อ

ด้านที่ 7 เกี่ยวกับการยอมรับนับถือ (Recognition) มีจำนวน 2 ข้อ

ด้านที่ 8 เกี่ยวกับความเอื้ออาทร (Caring) มีจำนวน 2 ข้อ

ด้านที่ 9 เกี่ยวกับความมีเกียรติศักดิ์ศรี (Integrity) มีจำนวน 4 ข้อ

ด้านที่ 10 เกี่ยวกับความหลากหลาย (Diversity) มีจำนวน 4 ข้อ

ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม แบบปลายเปิด สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถาม เสนอรายชื่อบุคลากรที่ตนคิดว่ามีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา มากที่สุด

2. แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Non-Structured Interview) โดยใช้อุปกรณ์ช่วยคือ แถบบันทึกเสียง เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา จากผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 3 คน ซึ่งเป็นตัวแทนกลุ่มประชากร ซึ่งได้มาจากการทำสังคมมิติ และได้ข้อสรุปว่า ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 คน เป็นผู้มีความรอบรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมโรงเรียน มากที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมโรงเรียนกับแนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมโรงเรียนจากเอกสารและตำราทั้งในและต่างประเทศ

2. ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมโรงเรียน และแนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมโรงเรียน ทั้งในและต่างประเทศ

3. กำหนดขอบเขตการวิจัยครั้งนี้

3.1 บุคลากร ของโรงเรียน สาริต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 128 คน

3.2 สภาพที่เป็นอยู่ของวัฒนธรรมโรงเรียน และสภาพที่ควรจะเป็นของวัฒนธรรมโรงเรียน 10 ด้าน ได้แก่

3.2.1 วัตถุประสงค์ของโรงเรียน (School Purpose)

3.2.2 การให้อำนาจ (Empowerment)

3.2.3 การตัดสินใจ (Decision Making)

3.2.4 ความรู้สึกเป็นกลุ่ม (Sense of Community)

3.2.5 ความเชื่อถือ (Trust)

3.2.6 คุณภาพ (Quality)

3.2.7 การยอมรับนับถือ (Recognition)

3.2.8 ความเอื้ออาทร (Caring)

3.2.9 ความมีเกียรติศักดิ์ศรี (Integrity)

3.2.10 ความหลากหลาย (Diversity)

การหาคุณภาพเครื่องมือ

การหาคุณภาพแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และ โครงสร้าง (Construct Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น และดำเนินการดังนี้

1. เสนอแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ประธาน และกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบและแก้ไขเพื่อความถูกต้อง

2. เสนอแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ให้คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบแก้ไขเพื่อความถูกต้องทั้งภาษา ความชัดเจน ความเหมาะสม และครอบคลุมเนื้อหาที่จะศึกษา พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิต่อไปนี้

2.1 รศ.ดร.ฉลอง ทับศรี

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพา

2.2 รศ.เชาวน์ มณีวงษ์

อาจารย์พิเศษคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพา

- 2.3 ผศ.ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา
- 2.4 ดร.ปริญา ทองสอน อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา
- 2.5 ดร.ผลาดร สุวรรณโพธิ์ อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา

3. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว
นำเสนอประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจเป็นขั้นสุดท้ายก่อนนำไป
ใช้เก็บข้อมูลจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการดังนี้

1.1 ขอน้องบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิต
“พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา ขอความร่วมมือและประสานงานบุคลากร เพื่อแจกแบบสอบถาม
ให้บุคลากร ในโรงเรียน สาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา

1.2 นำแบบสอบถาม ส่งให้บุคลากรโรงเรียนสาธิต ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
ขอความร่วมมือให้ตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามไปให้และรับแบบสอบถาม
คืนด้วยตนเอง

1.3 กรณีที่ไม่ได้รับคืนในช่วงเวลาที่กำหนดจะดำเนินการติดตามทวงถาม หรือ
ส่งแบบสอบถามให้แก่บุคลากรที่เป็นตัวแทนเหล่านั้นอีกครั้งหนึ่ง

2. การจัดกระทำข้อมูล ดำเนินการดังนี้

2.1 นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ คัดแยกและจัดหมวดหมู่รอที่จะ
นำไปวิเคราะห์

2.2 นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ โดยให้ถ่าน้ำหนักของแต่ละข้อแล้วนำไปวิเคราะห์
ตามวิธีการของสถิติด้วยคอมพิวเตอร์

3. ภาคสนาม ตัวผู้วิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญในการวิจัยนี้ จึงได้ทำการศึกษา ตรวจสอบ
เอกสาร หลักการต่าง ๆ รวบรวมข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ โดย
การสัมภาษณ์ และจดบันทึกจากตัวแทนกลุ่ม 3 คน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

1. การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล เกี่ยวกับสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็น ของวัฒนธรรมโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา ใช้ค่าเฉลี่ยของประชากร (μ) และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร (σ) การนำเสนอข้อมูลในส่วนนี้ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์เพื่อประกอบการพิจารณาโดยยึดเกณฑ์ตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2535, หน้า 23-24) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	1.00-1.50	หมายถึง วัฒนธรรมโรงเรียนเกิดขึ้นอยู่ในระดับน้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	1.51-2.50	หมายถึง วัฒนธรรมโรงเรียนเกิดขึ้นอยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย	2.51-3.50	หมายถึง วัฒนธรรมโรงเรียนเกิดขึ้นอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	3.51-4.50	หมายถึง วัฒนธรรมโรงเรียนเกิดขึ้นอยู่ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย	4.51-5.00	หมายถึง วัฒนธรรมโรงเรียนเกิดขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด

2. การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล ความแตกต่างของสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นของวัฒนธรรมโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา โดยใช้ Effect Size นำเสนอข้อมูลในส่วนนี้ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์เพื่อประกอบการพิจารณา ความแตกต่างตามแนวทางของ Cohen (1977 cited in Howell, 1999, pp. 284-285) การแปลความหมายมีดังนี้

ความแตกต่าง	เกณฑ์	เกณฑ์ที่ปรับสำหรับแปลความหมาย	ความหมาย
น้อย	0.20	ต่ำกว่า 0.20	มีความแตกต่างน้อยมาก
ปานกลาง	0.50	0.20 - 0.49	มีความแตกต่างน้อย
มาก	0.80	0.50 - 0.79	มีความแตกต่างปานกลาง
		0.80 ขึ้นไป	มีความแตกต่างมาก

3. แนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา ตามความคิดเห็นของตัวแทนบุคลากร ใช้การสัมภาษณ์และนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสร้างข้อสรุป

กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ตอนที่ 1-2 ด้วยคอมพิวเตอร์ เรียบร้อยแล้ว นำผลที่ได้มาแปลข้อมูล ได้ค่าเฉลี่ย จากนั้น มาสร้างแนวคำถามในการสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นอย่างเป็นธรรมชาติและมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น เน้นที่การรับรู้ด้วยตนเองเกี่ยวกับประสบการณ์จากคำพูดของผู้ให้ข้อมูลเอง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

กับความรู้สึก การตัดสินใจ การให้เหตุผล สถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล ดังมีรายละเอียดของกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลในการครั้งนี้ดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการเตรียมการก่อนการสัมภาษณ์ มีลำดับขั้นตอนดังนี้

1.1 เตรียมตัวผู้วิจัย เนื่องจากผู้วิจัยคือผู้เก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยได้เตรียมความพร้อมให้กับตนเองดังนี้

1.1.1 ศึกษาและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมโรงเรียน และศึกษาแบบสอบถามเกี่ยวกับวัฒนธรรมของแพดเตอร์สัน 10 ด้าน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในแนวคำถาม เข้าใจถึงจุดอ่อนจุดแข็ง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการสัมภาษณ์

1.1.2 ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการอ่านเอกสารตำรา และงานวิจัยเชิงคุณภาพ ร่วมกับคำชี้แนะจากอาจารย์ที่ปรึกษา

ศึกษานำร่องเพื่อฝึกทักษะการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเป็นรายบุคคล และฝึกวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีอาจารย์ ที่ปรึกษาเป็นผู้ให้คำแนะนำ

1.2 เตรียมแนวคำถามในการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยใช้คำถามแบบปลายเปิด ให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นอย่างเป็นธรรมชาติ และมีอิสระ โดยผู้วิจัย จะถามคำถามทีละข้อ เพื่อเอื้อให้เกิดความคิดที่กระฉ่าง เข้าใจง่าย และตอบได้ตรงประเด็นที่สุด

1.3 เตรียมเครื่องบันทึกเสียงพร้อมแถบเสียงเปล่า เพื่อใช้ในการบันทึกข้อมูลระหว่างการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ทั้งนี้เพื่อตรวจสอบและป้องกันความคลาดเคลื่อนของข้อมูล

1.4 เตรียมแบบบันทึกข้อมูล ได้แก่

1.4.1 ส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล เพื่อบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์

2. ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง โดยได้มีการสัมภาษณ์บุคลากรซึ่งเป็นตัวแทน ที่ได้รับการเสนอชื่อว่ามี ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมโรงเรียน สาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา มากที่สุด มีแนวทางในการสัมภาษณ์อย่างเป็นลำดับ

2.1 ผู้วิจัยแนะนำตนเอง กับผู้ให้สัมภาษณ์ ว่าผู้วิจัยกำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโท เอกบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา และอยู่ระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ ต้องการที่จะมาสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ เนื่องจากผู้ให้สัมภาษณ์ได้รับการคัดเลือกจากบุคลากรส่วนใหญ่ของโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา ว่าเป็นบุคคลที่มีความรอบรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมโรงเรียนมากที่สุด

2.2 ผู้วิจัยขอรบกวนเวลาผู้ถูกสัมภาษณ์ประมาณ 15 – 30 นาที ในการสัมภาษณ์ ซึ่งขึ้นอยู่กับความสะดวก และข้อมูลที่ผู้ให้สัมภาษณ์จะให้กับผู้สัมภาษณ์ และสถานที่ที่ใช้ใน

การสัมภาษณ์ ขึ้นอยู่กับความสะดวกของผู้ให้สัมภาษณ์ในระหว่างการให้สัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะใช้คำถามที่เตรียมมา และถามคำถามซ้ำ ๆ เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เข้าใจในคำถาม บรรยายภาพเป็นไปอย่างธรรมชาติ หนึ่งในช่วงอาจมีคำพูดแสดงความเข้าใจในคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลบ้าง แต่จะไม่ไปทำความรบกวนแก่ผู้ถูกสัมภาษณ์ คำถามจะค่อย ๆ ถามทีละข้อเรื่อยไปจนครบทุกข้อ และยุติการสัมภาษณ์โดยกล่าวคำขอบคุณ

2.3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการถอดเทปการสัมภาษณ์ และนำมาเขียนลงในกระดาษ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับมา แบ่งออกทีละด้าน ในแต่ละด้านจะประกอบด้วยคำสัมภาษณ์ของ ทั้ง 3 คนและนำสร้างข้อสรุป

โดยสรุป ในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เตรียมความพร้อมทั้งของตนเอง เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ แนวคำถาม และศึกษาวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมโรงเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล 2 แบบ

1. วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติจากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์และแปลผลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เพื่อสร้างข้อสรุป โดยทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประมวลผลข้อมูลภายใต้เงื่อนไขหลัก 4 ประการ ดังที่ สุกงศ์ จันทวานิช (2542) ได้เสนอแนวทางที่สำคัญคือ การวิเคราะห์ข้อมูลเริ่มกระทำพร้อม ๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูล และยังคงทำต่อไป หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลสิ้นสุดลง ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลอาศัยสมมติฐานชั่วคราว (Working Hypothesis) จำนวนมากที่ผู้วิจัยคิดขึ้นเองตามหลักฐานข้อมูลตลอดเวลา และผู้วิจัยต้องเป็นผู้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยเริ่มจากการแบ่งเนื้อหาที่เกี่ยวข้องออกเป็นหมวดหมู่ หรือหน่วยย่อย ๆ ด้วยการใช้กระบวนการกำหนดมโนทัศน์ (Coding Process) เริ่มจากการให้มโนทัศน์ (Open Coding) แยกแยะข้อมูลศึกษาเปรียบเทียบ กำหนดให้ความหมาย (Conceptualizing) และจัดหมวดหมู่ให้กับข้อมูล (Categorizing) ซึ่งในการกำหนดมโนทัศน์นั้นต้องอาศัยคุณสมบัติ (Property) ที่มีความแปรผันได้ในระดับต่าง ๆ (Dimensional Range) ของข้อมูลแต่ละหน่วย จากนั้นทำการค้นหาความสัมพันธ์ หรือหลักความสัมพันธ์ของหน่วยย่อยต่าง ๆ เชื่อมโยงหมวดหมู่ หรือหน่วยย่อยต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อกำหนดเป็นมโนทัศน์หลัก (Axial Coding) ที่จะนำมาสู่การสร้าง

ข้อเสนอแนะเชิงทฤษฎี (Proposition) ต่อไป ทั้งนี้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยคำนึงถึงการพิจารณาความเที่ยงตรง และความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูล รวมทั้งจรรยาบรรณของการวิจัยร่วมด้วย

วิธีการได้มาของผู้ให้ความเห็น 3 คน ได้มาจากการทำสัมคมมิติ บุคคลทั้ง 3 ถือเป็นตัวแทนประชากรในการวิจัย โดยผู้วิจัยให้ประชากรเสนอชื่อบุคลากรที่ตนมีความเห็นว่า เป็นผู้รอบรู้ เกี่ยวกับวัฒนธรรมโรงเรียน มากที่สุด เรียงลำดับหาค่าความถี่และจัดอันดับความถี่ 1, 2, 3 แล้วทำการสัมภาษณ์เพื่อยืนยันข้อสรุปและศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมโรงเรียนและนำมาสร้างข้อสรุป